

ARIAN BERBEN

BMP-tellen in het Diemerpark

Al 35 jaar worden in het Amsterdamse Diemerpark vogels geteld. Maar waarom? Arjan Berben, die de afgelopen jaren meehelpt met tellen, licht het belang ervan toe en beschrijft waarom hij er zo enthousiast van wordt.

FOTO: LEEN PAUWELS

Vogels tellen: inspannend en ontspannend

Waarom houden zoveel vogelaars zich bezig met vogels tellen? Het antwoord is simpel, als je vogels wilt **beschermen**, begint dat met vogels tellen. Als je weet hoeveel vogels er van een bepaalde soort zijn, weet je ook of ze vooruit of achteruit gaan. Voor veel vogelliefhebbers is dat een belangrijke motivatie om menig uurtje in 'het veld' door te brengen met tellen: het is de eerste stap op weg naar vogels **beschermen**. Na de constatering of een vogelsoort toe- of afneemt, is uiteraard nog meer onderzoek nodig naar hoe de vogels leven én overleven.

Er is nog een belangrijke reden om te tellen: je bent buiten aan het werk en krijgt gratis natuurgeluk in de schoot geworpen! Voor mij begon het een jaar of acht geleden nadat ik samen met een aantal andere vogelliefhebbers werd gerekruteerd door Frank van Groen om de broedvogels te helpen tellen. In het Diemerpark had ik daar wel oren naar. Zo kon ik iets terug doen voor het park waar ik al zoveel uurtjes had doorgebracht en zelf vogels had ontdekt waarvan ik het bestaan – op dat moment – niet kende.

Warrig gecoiffeerde vogel

Zo herinner ik me als de dag van gisteren dat ik met een gloednieuwe kijker van Vogel**be**scherming 'up close & personal' een warrig gecoiffeerde vogel met priemende blik ontwaarde, die later met behulp van de ANWB Vogelgids een Grasmus bleek te zijn.

Samen met de andere nieuwelingen kreeg ik vervolgens van de ervaren Diemerparktellers Rob Baars en Edial Dekker een stoomcursus vogels tellen volgens de gestandaardiseerde methode van Sovon Vogelonderzoek Nederland zoals gehanteerd bij BMP-tellingen (Broedvogel Monitoring Project). Je telt eigenlijk niet de vogels, maar vogelterritoria (zo weet je of ze er vermoedelijk broeden zonder alle nesten te hoeven vinden). Of een vogel ergens een territorium heeft, kan je opmaken uit verschillende soorten gedrag. Zie je een vogel met een takje naar een nest vliegen, dan noteer je een relatief hoge 'broedcode', hoor je een mannetje zingen, dan is dat veelbetekenend territoriaal gedrag, maar krijgt-ie een relatief lage broedcode. Je voert het in op een app van Sovon.

Kind kan de was doen. Nou ja, dat ook weer niet helemaal. Je moet wel vogels met enige snelheid op gehoor kunnen determineren. En dat is soms best lastig. Een Spotvogel en een Bosrietzanger uit elkaar houden, vind ik bijvoorbeeld ingewikkeld. Gelukkig zijn we met een groepje waarbij we elkaar helpen met probleemgevallen. Sommige soorten máken het je ook lastig: de Koekoek die met enig misbaar heen en weer vliegt door het park, wil je niet dubbel tellen.

Je bent al met al geconcentreerd aan het werk om al die territoria in kaart te brengen. Zeker in de maand mei als ze allemaal door elkaar zingen, is dat geen sinecure. Maar je leert redelijk vlot de individuele stemmen te discrimineren in de 'wall of sound' die het aanvankelijk lijkt.

En dan is het óók heerlijk ontspannend: die focus op een duidelijke welomschreven taak, tijdens het – voor mij – mooiste moment van de dag, rond zonsopgang, want dan zingen de (meeste) vogels. Behalve door het mooie licht en de dito luchten is het dan ook nog heerlijk stil; met uitzondering van de vogels. We zien in alle vroegte ook bijna niemand op straat, op een doodenkele vroege atleet in training na, of een zwalkende 'nutteloze van de nacht'. Later in het voorjaar zijn er ook nog twee avondrondes voor soorten die zich dan juist goed laten horen. Wel lastig in het Diemerpark zijn de luidruchtige binnenvaartschepen op het Amsterdam-Rijnkanaal. Die verstoren de idylle nogal eens.

Putters op Kaardebollen

FOTO: ROB BAARS

Mythische zanger

De grootste bonus voor de Diemerparktellers zijn uiteraard de vogels! Na een zachte winter is het vliegend juweel, de IJsvogel, vaak goed te zien, je hoort geregeld het verrukkelijke 'startmotortje' van de Blauwborst en we constateren jaar op jaar een prachtige hoeveelheid Nachtegalen. Voor die mythische zanger hoef je als Amsterdammer dus niet naar de duinen. En altijd is er weer de spanning of zeldzamere soorten toch weer een plekje in het park hebben gevonden, zoals de Snor of de Matkop.

FOTO: LEEN PAUWELS

De **Ransuil** staat op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels als 'kwetsbaar'.

Een **Spotvogel** en een **Bosriet-zanger** uit elkaar houden, vind ik bijvoorbeeld ingewikkeld

van de Gierzwaluw van 2019 (nummer 57-3, gearchiveerd op natuurtijdschriften.nl) waarin een aantal trends staan beschreven door Jan-Fekke Ybema en Edial Dekker, zoals de afname van de rietvogels (door verdroging) in het park en de toename van de struweel- en bosvogelsoorten (door verruiging).

Wil je jouw vogelkennis ook inzetten voor die 'eerste stap naar **bescherming**'? Ga dan naar de website van Sovon. Daar vind je allerlei telprojecten waar je aan mee kan doen, ook als

Jaarlijks evalueren we ontwikkelingen en beoordelen we trends, zoals de onstuitbare opmars van de Cetti's Zangers, die nu meer territoria in het park hebben dan bijvoorbeeld Koolmezen. Wie meer over de telresultaten wil weten, kijkt maar eens in de derde editie

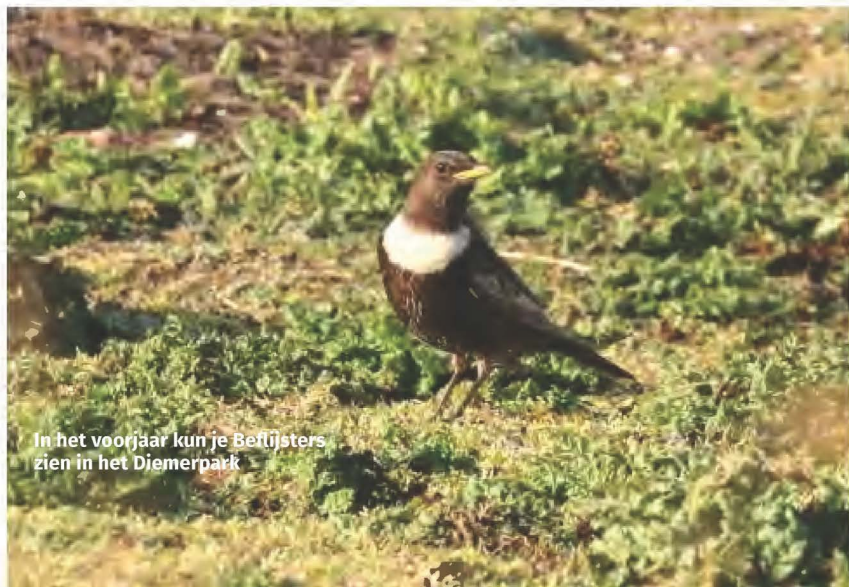

FOTO: ROB BAARS

In het voorjaar kun je **Beltijsters** zien in het Diemerpark

je nog niet veel ervaring hebt. Op sovon.nl vind je ook online oefenmateriaal. De telgroep van het Diemerpark bestaat in 2023 uit Rob Baars, Edial Dekker, Mieke Kranstauber, Leen Pauwels, Ewout Huibers, Piet van der Werf en Arjan Berben.

Planologische mispeer

Dé grote twistappel is de aanwezigheid van plastic kunstgrasvelden in het Diemerpark met daarbij parkeerplaatsen. Precies op de foerageerplek van de kneuen, een rode lijstsoort. En bakken met lichtvervuiling in de avonduren, soms tot heel laat in de nacht. Slecht voor bijvoorbeeld vleermuizen en uilen. Beetje bij beetje is er met soms dubieuze argumenten steeds meer natuurlijke ruimte van het park opgeofferd, 'omdat de jeugd ook moeten kunnen sporten'. En dat is natuurlijk ook zo. Maar mag je een planologische mispeer van de gemeente – voorwaar op IJburg waren betere plekken geweest voor plastic sportvelden! – afwentelen op een natuurpark.

De tijd werkt in het voordeel van het Diemerpark, denken Leen en Kees. Nu de bebouwing van het Strandeiland en het Centrumeiland op IJburg steeds dichterbij komt, is er geen enkele reden meer om de plastic sportvelden in het Diemerpark uit te breiden. De sportclubs kunnen een betere locatie aangeboden krijgen op de nieuwe eilanden.

NATUURBESCHERMING IN HET DIEMERPARK

Het Diemerpark is een van de meest biodiverse plekken van Amsterdam. Alleen al de aanwezigheid van zoveel (ook bedreigde) broedvogelsoorten maken het tot een bijzondere plek, zo bewijzen de vogeltellingen sinds 1988! Iets om ontzettend trots op te zijn als Amsterdam. Zou je zeggen. Helaas lukt het de gemeente Amsterdam onvoldoende om de geweldige natuur van het park goed te bewaken.

Het is zeker niet alleen treurnis. Stadsecologen en beheerders zijn vaak van goede wil en overleggen dan over hoe de natuurkwaliteit van het park te behouden met de Vrienden van het Diemerpark, een vereniging die mede namens Vogelwerkgroep Amsterdam aan de Beheercommissie deelneemt. Maar Leen Pauwels en Kees Lakerveld van de Vrienden van het Diemerpark zien daarnaast dat de gemeente helaas te vaak het natuurbelang van het park minder waardeert

ten opzichte van de andere belangen en niet zelden ook het eigen groenbeleid met voeten treedt.

Dat blijkt bijvoorbeeld uit de chaos die is gecreëerd rondom waar je je hond los mag laten lopen. Dat is anno 2023 weinig mensen nog precies duidelijk. Ze lopen als gevolg daarvan nu bijna overal los. Te meer omdat handhaving bijna volledig ontbreekt. Behalve de vaak jagende honden (arme grondbroeders, arme konijnen), krijgen we binnenkort ook nog meer zwemmende honden, omdat er zwemplekken zijn gepland. Riet- en watervogels moeten vrezen voor hun plek. Ook in de planning: een nieuw fietspad dwars door het park van Rieteiland-Oost naar de Diemerzeedijk, waardoor veel vogels van hun broedplek worden beroofd. De Vrienden van het Diemerpark hebben een ander tracé voorgesteld dat minder vernietigend werkt.

FOTO: LEEN PAUWELS

In de rietvelden huizen onder andere Bosrietzanger en Roerdomp

Bij veel van de acties tegen de gemeente leggen de vogeltellingen gewicht in de schaal, meldt ook medeteller Rob Baars. "Zo kunnen we steeds aan de bel trekken als er weer eens een ondoordacht plan komt, zoals recreatiesteigers in de oever van het Randmeer. Niet doen, kunnen we dan zeggen, want daar broeden Blauwborsten en andere rietvogels. Of dat het nieuw bedachte hondenloosloopgebied gelukkig op de minst kwetsbare plek werd gepland, weg van de torenvalkkast en weg bij de foerageergebieden van Tapuiten en Beflijsters, die als trekvogels een vaste stop in het park hebben."

FOTO: ROB BAARS

Blauwborst broedvogel van het Diemerpark

Meehelpen?

Wil je ook dat er beter met de natuur van het Diemerpark wordt omgesprongen? Word dan lid van de Vrienden van het Diemerpark, via vrienden-vanhetdiemerpark.nl. Meer weten over het park en de 'gemeentelijke dwalingen' luister naar de podcast 'Een zee van plastic in het Diemerpark' via [vogelbescherming.nl](https://www.vogelbescherming.nl)

